

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

SZERKESZTŐSÉGI IRODA:

Rózsater, Kardos-ház, 16. sz. alatt.

Idé intézendő a lap szellemi részét illető minden közlemény. Kéziratok s levelek vissza nem adtnak. Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre 10 frt. — Félévre 5 frt. — Negyedévre 2 frt 50 kr. — Egy hónapra 1 frt.

HIRDETÉSI DÍJ:

Először minden hirdetésért külön 30 kr. — Nyitási díj 40 kr. — Utólagos 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

Kutasi Imre könyvnyomdája, Főpiac, Sz. Nagy Károly-ház.

Idé küldendő a lap anyagi részét illető minden közlemény nyomtatott előfizetési pénzek, a kiadás körüli panaszok és hirdetések.

Budapest, december 14.

n.— Németh Berczinek határozottan pech-je van. Mily pompás alkalma volna most nemcsak a hazai ellenzéki sajtó által dicsőíttetni magát, hanem a magyarság külföldi ellenségei által is, a miért erős parlamenti botrányt csinált a magyar ellenzék dühének tárgya, a magyar nemzeti érdekek vaskeféli védője Tiszta a miniszterelnök ellen! S imé épen most jön közbe az a bécsi roppant szerencsétlenség, a száz meg száz emberéletet megsemmisítő színház-égés, ez foglalja le Ausztria és a külföld összes érdeklődését, ennek leírásai töltik meg a legszorgalmasabb magyarfaló lapok hasábjait, és szegény Németh Berczi hős tettének épen nem jut a figyelemből s meg kell elégednie a magyar ellenzéki lapok dicsőítésével. S mi ez a magát világlátottnak tartó szegény Németh Berczinek, hogy egy pár hüvelykkel ismét nőtt a népszerűsége a kutyabagosi függetlenségi kaszinó honorátoriái előtt s még elföltötti vékony elégedettségét is nem alkalmas-e lerontani az egyesült ellenzéki lapok azon törekvése, mely az ő hősi ténylet a gyűlölt Tiszta ellen a maguk tárczaes protektorai javára igyekeznek kizsákmányolni, — a kik pedig szintén közösgyűesek s így szintén tárgyai Németh Berczi souverain megvetésének?!

Szegény Németh Berczi! Ugyanez időben versenyzett a világ figyelméért a bécsi színház-égés tüznyeivel az ő maliciozus éles nyelve s e híres nyelv, mely pedig elsőrendűnek tartatik egész Heves vármegyében, elvesztette a versenyt s vele az óhajtott borostyánt!

De hát „forgó vizontagság járma alatt nyögünk”, — ez lett kénytelen-kelletlen vigasztalása a sajnálatra méltó Németh Berczinek is, a mi nagy hatásra számított coupjának kutba esését illeti. A sors nem akarta, hogy világra szóló legyen ez alkalommal gyűlemlő dicsősége.

S ez, a mennyire mi ismerjük Németh Berczinek helyes közmondásokkal s jól összebilingerezett csatározásokkal táplálkozó stoicus bölcsességét, vizsgálható is lehetne ő rá nézve. De van-e eset megvigasztalására akkor, midőn látja, hogy azon anyagot, melyet az ő pártjának lapjai Tiszta ellen, az ő megbuktatásáért nagy igyekezettel tárdassággal összehalmoznak, a szintén kö-

zösgyűes egyesült ellenzéknek mily játsszi könnyed módon iparkodnak a maguk előnyére fölhasználni. Nem kelev felháborodni szegény Németh Berczi paprikás kedélyének, midőn ezt tapasztalva magán és pártján, csitálhatja teljes igazsággal Virgil híres versét: „sic vos non vobis fertis aratra boves!”

Pedig a mi az igyekezetet illeti, a szélsőbaloldali lapok valóságos hatigás munkát végeztek a Németh Berczi-féle gorombáskodásnak Tiszta elleni kizsákmányolásában. Megforgatták azt mindenfelé, kifordították, befordították, hogy a dolog egyik részét se felejtsek kihasználatlanul. Ecselték az esnek tönkre tevő behatását Tiszta kedélyére. Például a „Függetlenség” pár nap óta minden hasábját az ez eset által fölcsigázott fantáziájának szüleményével tölti meg. Azután meg azok a széles alapon elmondott mesék, hogy Tiszta mennyire el van hagyatva ez eset miatt, hogy Gödöllőn mennyi hidegséget tanusított iránta az udvar, s hogy mily mozgalom uralkodik uralkodik kigolyoztatása iránt a kaszinóban — s mindez azért, mert nem tartja kötelességének Németh Berczit kihívni s vele annak rendje módja szerint megverekedni.

S minde szép anyag hiába, mert először az az óhajtott szép czél érdekében mit sem használ, s mert másodsor ha használna is, csak a szintén gyűlölt, most szintén közösgyűes mérsékelt ellenzéknek használna. Hisz ennek lapjai szintén tudják, hisz a tudósítást közölték is, hogy Tiszta pártja a klubban mily elégtételt adott s mily fényes, a házban adandó elégtételre készült, tudják, hogy e párt Tiszta politikai nélkülözhetlenségét oly magasra tartja, hogy megvédéséért kész lett volna a parlamenti korlátlan szólásszabadság korlátozására is, mit csak Tiszta akadályozott meg. S tudják, hogy a koronának rendületlen bizalmát legkevésbé az ily monda csinált botrányok képesek megrendíteni. S a mérsékelt lapok mégis hirdetik Tiszta állásának pártjával s az udvarral szemben történt megrendülését, mert ugy számítanak, hogy ha a véletlenből igaz lehetne, hát az csak az ő tárczaváró kenyéradónak lenne hasznos és kívánatos. Nem kell e szegény Németh Berczinek ily körülmények közt magára s pártjára csitálnia a Virgil-féle

másik verset is: sic vos non vobis nullificatis apes!

No de hát komolyan szólva: nagyon neveléses a szélsőbaloldali lapok erőlködése, a mérsékelt alattomos várokozásu számítása. Tiszta Német Albert szélsőbaloldali képviselő az országgyűlésen keresett módra megsértette, e sértés az elnöki rendreutasítással megtorolva lett. Tiszta az ily módon tett sértések ellen sértetlenül teszi pártjának rendületlen bizalma, s a közvéleménynek itélete. Hisz az legkönnyebb volna, ugy szabadulni meg az 1867-iki közjogi alap legerősebb védőjétől, ha őt valamely híres vivő kardjába lehetne valami jó módon begratni, egy ily szerencsétlen végű párbaj mily alkamas lenne új valószínűség köleszönözni az egyesült ellenzék tárczaaspirán-ai reményeinek!

Az irás szerint: „paj a botrányt okozó!” A közvélemény könyörtelemül elítéli a szélsőbal botrány hőseit. Az egyesült ellenzék pedig már megtanulhatta volna, hogy a botránycsinálás még nem lépcsőcsinálás a hatalomhoz. Ha Tiszta megbuktatását remélni akarja, arra csak egy mód van: csináljon jobb politikát, mint az ővé, álljon elő oly megvalósítható programmal, a mely a magyar nemzet jövője biztosításának több garantiját foglalja magában, mint a Tiszta politikája. Ha csak botrányval képesek ellene törni, azzal csak képtelenségüket árulják el, s önkénytelenül is az ő szellemi lektizhetlenségét bizonyítják.

— A képviselőház tegnapi ülésének elején — mint már táviratunk is jelezte — a többség a kormányelnökököt élénk éljenzessel fogadta.

— Kálnoky Gusztáv gróf külügyminiszter a tegnapi esti gyorsvonaton fővárosunkba érkezett s ő felsége által nyilvános kihallgatáson fogadtatott. Kálnoky gróf két titkárral érkezett ide s a budai Stöckl-épületben lakik, hol az egész első emeleti lakosztályt rendezték be számára s így, mint annak idejében gróf Andrássy Gyula számára. Kálnoky gróf elődje, Haymerle báró sohasem vette igénybe a Stöckl-épületet, hanem valahányszor Budapesten időzött, mindig az Európa szállodában vett lakást.

— Az országgyűlés az ünnepi szünidő előtt érdemleges ülését már nem tart. A képviselőház a tart még üléseket, hogy a bizottságok beadhassák jelentéseiket. Ugy hiszik, hogy a pénzügyi bizottság is e hó 21 ig

készen lesz tárgyalásaival s jelentését benyújthatja még karácson előtt. Ugy számítanak, hogy a január közepén megnyitandó tárczaválaszok első tárgyát a költségvetés képezend.

A „Rovás” írójának figyelmébe.

III.

(6 —) Hogy tehát Tiszta Kálmánnak a Németh Berczi pilátuskodásaira válaszolni kellett? ezek után nem képezheti vita tárgyát, hanem vita tárgyát képezi most már az: mit kellett volna Tiszta Kálmánnak a Németh Berczi válasza után tennie? mert az, hogy Tiszta a hallott pilátuskodások által méltóan indignálódva volt, s a tárgy arányában akart kifejezést adni a ház indignációjának is? — hát lehet hogy vannak kik nem helyeslik, de hogy az Németh Berczinek a parlamentben korcsmai durvaságra adott volna jogot, azt tagadnunk kell. Megtörténvén azonban a durvaság mégis önkénytelenül merül föl a kérdés: hogy mi most már a Tiszta teendője?

Mikor e sorokat írom, még nem tudok a teendőik felől semmit, nincs azokról még csak sejtelmem se, s így amit írok, az saját magamnak független véleménye, az az:

Leköszönni? Ilyen elhatározást oly embertől ki komolyabb s határozóbb momentumoknak is szemébe nézett már, várni és feltételezni nem lehet, lehetne valami pipogya, gyámoltalan Dobzse Lászlótól, de hogy egy Tiszta Kálmán korcsmai hősködéseknél adja ki a parlamentet az által, hogy ha például egy egy goromba embernek a kormány bukására kedve kerekedik, hát csak kecsis módra kell neki felelnie és a kormánybuktatás meg van? — hát mondom, hogy egy Tiszta Kálmán a nyakleves osztogatás ismertesse el a legsikeresebb parlamenti eszközöknek és képviselők testületét hordárok testületévé aljasítsa? — ezt tőle várni nem lehet.

Hát mit csináljon? Provokálja Németh Berczit? annak a kormánynak az elnöke, melynek épen a törvények tiszteletbentartása fő kötelessége, hát annak a kormánynak az elnöke mutassa meg, hogy kell például azokat a törvényeket, melyeket a törvényhozás hoz, nem tisztelni? — Épen most kéri ki Rohonczyt és Váradyt, hogy elítéljék, hát most már Tiszta Kálmán annak a botránynak tegye ki a magyar parlamentet, hogy

A „Debreczeni Ellenőr” tarczája.

A házmesterék Lizikéje.

Elbeszélés.

VÉRTESI ARNOLDTÓL.

(Vége.)

— De nem tudom, hogy mikor jön haza, — jegyzi meg bosszusan, harapdálva piros ajkait Lizike.

— Sebaj, azért megvárom. Levente Béla is összeráncolja szemöldökét. Szeretné kidobni a szemtelent; de túrtörtéti haragját s inkább maga elmegy.

Hanem most már föl van látítva s ingerlétségében elfelejté a ma reggeli fogadást. Ki mer közé és e leány közé tolokodni? Ki mer vele szembeszállni?

Ki ez az ember, a kit mostantól fogva minduntalan ott talál a kapu alatt, a lépcsőn, a házmesternek szobájában? Ki ez? Levente Béla a tudni akarja.

— Hiszen tudhatja, — viszonozza könyveit törülgetve Lizike. — Pirók ur, az első magyar biztosító társaság hivatalnok, a második emeleten lakik, 7. szám. A mama szokott nála is takarítani. De én nem tehetek róla, hogy utánam leskelődik... én ki nem állhatom.

A könyvek végig peregték arcán. Béla

megbánja, hogy ugy faggatta s bocsánatkérőleg, gyöngéden fogja meg a leány kezét:

— Lizike!... Lizikém!

A könyvek még sürribben omlanak most a leány szeméből, feje lehajlik, ugy hogy csaknem egészen az ifju vállán pihen már, kis keze reszket az ifju kezében. Ekkor hozza az ördög megint Pirók urat.

Levente Bélának minden vére fölforr erre a föllázadt szenvedély eltépi fékét.

— Beszélésem kell kegyeddél, — susogja hirtelen a leánynak fülebe.

Egy fejbőlöntés, egy kézzsúrolás, nem kell egy éb, hogy megérték egymást.

— Ma este, — sugja az ifju.

Csak a remegő kéz felel rá; az ajk néma, a szemek földre tapadnak, az arcz sápadt.

— Kegyed beteg, Lizi kisasszony, aggódik Pirók ur.

A leány vállat von s daczosan háttal fordít.

Mily irtózatossá tünik föl előtte most ez ember kopasz homlokával, vörös hajával!... Ugy, ugy, csak igaz a közmondás... S a szép leánynak nincs egy nyájas szava, egy barátságos pillantása sem annak a kiálhatatlan tolokodónak a számára, ki itt nyög és törülgeti izadó homlokát.

Mig a másik ragyogó fényözönben lebeg a lányka szemei előtt, mint valami angyal, mint valami tündérherceg; csupa fény, csupa

szépség, csupa jószág, a legdelibb, a legnemesebb a föld kerekességén.

S ez a szép, ez a nemes, ez a deli ifju, ez az angyal, ez a tündérherceg szereti őt. Most már tudja a leány, hogy szereti őt.

Nos igen, szegény kis bohó teremtmény, szeret téged, már a mint olyan gaviellér szeretni szokott ilyen szegény leányt.

Szeret, az bizonyos. Egész uton csak a kis leány forog a fejében! hevesen lüktet a vére, nem bír nyugton maradni sehol, főlegrik az ebédől, mielőtt végére ért volna, ott hagyja pajtasait a kávéházban, minden izgatottság közt kóborol az utcákon, minden négy-öt percbe n megnézi az óráját. Oly lassan, oly rettenetes lassan mászik az idő!

Haza menjen? Nem, nem birna most szobájában maradni. Nyugtalan löfüt, keresve szórakozást és sehol sem találva. Pedig hiszen boldognak kellene éreznie magát. Csábító képek vonulnak át lelki szemei előtt: egy kedves, bájos alakot lát, a ki dobogó kebelével, lesütyött fejecskével, gyönyörtől és félelemtől remegve fogja várni ma este.

De ez a gondolat ugyanazon perczben, mikor lángra gyulaszja az ifju szívét, sajátságos tépelődő szorongó érzést is támaszt ott. Biz isten, szinte fél e találkozástól. Mily bohó az a fiatal szív!

És az a szorongás nőtől nő, mintha mellette fojtogatná valami. Csodálatos érzések ezek, csodálatos gondolatok. Oh ha most itt volna a

leány előtt, talán lábaihoz borulna. Nem tudja hogy mire volna képes... igazán nem tudja. Csak azt tudja, hogy szereti a leányt, nagyon szereti. Egészen elágyul.

Csermelyi Pali bátyánk segítne ugyan fiatal rokonának ezen az állapotán, mert épen szemközt jön; de Béla a mint észreveszi, megszűröl kikerül. Gyöngéd érzelmeit fölhaboritnak most a vén világi cynikus megjegyzései, si tve fordul hát az aleó Dunasorra, áthalad a hagyma- és csirkeáru kofák seregén, a merre bizonytal nem fogja követni őt a vén dandy.

Hanem mi az ott a kóparton? Miért tolong ott az a nagy csoport nép? Egy pár rendőr fehérforgós kaspaj tünik ki a sokaságból. A sok asszony kérdezősködik, sopánkodik.

— Mi történt itt? — kéri Levente Béla.

Három, vagy négy kofa felel neki egyszerre: — Egy leányt huztak ki a vízből, most ugrott be épen.

— Miért?

— Miért? Megcsalta a szeretője; elbolondította, aztán ott hagyta... a hogy szokták.

A rendőrök utat csinálnak a csoport közt. Egy alélt nőt hoznak; nem tudhatni, hogy él-e még, vagy már megbalt. Arca iszonyu sápadt, hajáról, ruhájáról csurog a víz.

Az ifju borzadva fordítja el szemét, a

pár hét múlva meg öt, a miniszterelnököt kériék ki? ... Ugyan mily kilitásaink lehetnének ily példaadások után, melyekkel maga a kormányelnök jár előli?

A mig tehát Tisza Kálmán miniszterelnök, de nem a mig miniszterelnök, hanem a mig tisztelője azon törvényeknek, melyek a magyar parlament által hozattak, — párbajt vivnia nem szabad.

Leköszönnie nem szabad a parlament tisztességének s a józan észnek értelmében, párbajoznia pedig nem szabad a törvények láb bal taposása nélkül. Ily példát pedig, felteszem Tiszta Kálmánról, hogy nem fog szolgálatni soha!

Mit csináljon tehát?

Gladstone a durva kifejezésekkel élő fr képviselők ellen a ház szabályaihoz folyamodott s azok a parlamentből egyenkint kidobattak. És ha Angliában a kidobás nem használ becsukják, s ha ezen módon úgy tetszik az igen tisztelt képviselő urnak, meg megújuló gorombáskodásai által kivívhatja magának azt a dicsőséget, hogy akár az egész parlamenti időszak alatt belesz eszkva. Ne méltóztassanak tehát azt mondani, hogy a gorombáskodás e mellett a rendszabály mellett sincs kizárva, mert ha a tisztelt képviselő urat bezárják, akkor igen is ki van zárva. Hogy azért büntényt ne lehetne elkövetni? — Hja!

— Annnyira ne menjünk, s ha ily szempontból itélünk, akkor nem kell hozni semmi törvényt, de miután a törvényes megtörés még is arra való, hogy a képviselők személyeit a durva avagy erőszakoskodó képviselő ellen megvédje, s hogy meynyire szükséges az ily rendszabály, — tanusítja maga e kérdés: Mit csináljon Tisza Kálmán? Hát egy ilyen kérdés ott, hol a dolog rendezve van, nem merülhet föl, az magától értetődik. Angliában nem kérdené ezt senki, ott már tudnák, hogy mit csináljanak Német Berzi urammal.

A dolog kényes oldala tehát egyedül az, hogy parlamenti rendszabályaink hiányosak, s oly kényelmetlen helyzetbe hozzák magát az államot, miszerint nem képes felfedezni a helyes módot, mily elégteltelt kívánjon saját méltóságának érdekében: nem lévén megengedhető semmi szín alatt, hogy a fejedelem után az ország legfőbb méltósága parasztmódban és pedig büntetlenül bántalmazathassék.

A fogyasztási adók Ghyczy könyvében.

Midő Ghyczy Kálmánnak háznák e jeles férjának könyve a fogyasztási adókra vonatkozólag megjelent, már akkor elmondottuk arra nézeteinket. Most egy pár megjegyzést akarunk tenni azon kezelési módszerre nézve, melyet a fogyasztási adókra Ghyczy ajánl.

Miben áll Ghyczy alapgondolata? Abban, hogy az adó alá vonandó fogyasztási cikkek kereskedelmi közvetítői mentessenek fel az adó előzetes lefizetése alól s annak befizetése csak akkor válik kötelezővé, midő az adót a fogyasztótól immár tányler bevétték.

Ez az alapgondolat helyes, sőt csábító megfelel a fogyasztási adók ideáljának, mely abban állana, hogy a kincstár az adótárgy eladási árából épen abban a pillanatban vegye

mint odább megy, iszonyu gondolat vilan át fején: Lizikét képzeli, mintha ott látná annak a szerencsétlennek a helyén. Mintha az ő szép hajáról csurogna így az iszapos víz, mintha az ő mosolygó, szeled arcát torzította volna így el a halál, mintha az ő kezecskéi lógnának le a dermedten, hidegen. Drabantok és matrások durva keze érintik, rázzák, hurrcozzák, bámbész csöcsöcsök legelteti rajta szemeit.

Remegve siet odább az ifju. Feje zug. „Megcsalta a szeretője, aztán ott hagyta”, — hangzik egyre füleiben. . . Megcsalta, ott hagyta s a boldogtalan leány a habokba temette fajtáimát és gyalázatát, mint anyni számtalan má.

— Lizike! szegény kis Lizike! — susogja Béla s bánat, félelem, szégyen mardossa szívé.

A tap s által olvasó, a ki tudja már, hogy mi szokott a vége lenni, ha Aladár és Olga, vagy a mi esetünkben Béla és Lizike bele szeretnek egymásba, nem kételkedik, hogy Aladár megkapja Olgáját és Lizike is megkapja Béláját s a beszélő össze fogja őket e-ketni annak rendje-módja szerint törvényesen, a pap által, mint azt a közérkölciség és a bevéti szokás megkívánja.

Tessék elhinni, hogy szivesen megtennék, mert hiszen nekünk is nagyobb öröm boldoggá, mint boldogtalaná tenni valakit; de az a kérdés, hogy boldoggá tettük volna-e veie Levente Bélát?

ki a maga adórészét, midő a fogyasztási cikkek a fogyasztó kezébe megy át.

De bármily helyes legyen is elméletben a Ghyczy javaslatának alapgondolata, annak értéke utóvégre mégis csak attól függ, vajjon a teoria megvalósítható-e a gyakorlatban vagy sem.

Felelet: nem. Mert az részletekbe menő rovatos számla könyv, mit a kereskedő minden hónapban bemutatni tartoznak, óriási munkával s fáradsággal járna, sőt a mennyiben felelőbevéneken is helye van, a következő eljárás jönné létre:

Az ő általa előlegesen kiírott adót felülvizsgálja az adófelügyelő s az általa megállapított alapokon helyesbítés s véne ki véglegesen azt. Az adófelügyelő által eszközölt ezen kiírott elen az adózó 15 nap alatt felszólalhatna. E felelőzés folytán az adófelügyelő szükség esetén vizsgálatot rendelne el s az adózó járhatna az adófelügyelőhöz felvilágosítások s újabb adatok adása végett. A felelőzés felett az adófelügyelő határozna s ha az adózónak az adófelügyelői határozat ellen is kifogása lenne, felszólalhatna attól a közigazgatási bizottsághoz, a mely megint kihallgatná az adózott s szükség eseté megvizsgálja üzleti könyveit s ez alapon hozna ügyében másodikok határozatot. Sőt még ez sem elég, mert nyitva állana a felelőzési ut még a pénzügyminiszterhez is.

Ez a procedura ismétlődne az évek mind a 12 hónapján, s hogy ismételtő legyen, minden kereskedőnek egy a törvényekben jártas egyént kellene tartani.

Meenyivel egyszerűbb és meenyivel helyesebb a mostani rendszer, mely mellett egyszer mindenkorra lerázhatja magáról az adózó az adózás gondjait. Sőt még az az ellenvetés is, hogy a mostani rendszer mellett a kereskedő gyakran előlegezni kénytelen az adót, csak részben áll, mert nyitl községekben az adó havonkinti utólagos részletekben fizetendő, s zárt városokban is minden lehető kedvezmény meg van adva, hogy az adózó kereskedőnek alkalmá legyen az adót a fogyasztóktól idejekorán beszedni.

A Ghyczy havonkinti bevallása, havonkinti kivétele, havonkinti lezárolás, s havonkinti három foku reklamatioja mellett valóban vérig lenne bosszantva a gyarmatúru kereskedelem s csakhamar oda jutnánk, hogy e legmagyarabb kerekedelmi águnk szédelgők és szerencsepróbálók kezébe jutna.

Ghyczy javaslata a pénzügyigazgatás szempontjából is kötséges és gyakorlatiatlan és azért sem az adózókra, sem a pénzügyigazgatásra nézve nem volna ajánlatos.

Az orsz. színész congressus.

— Saját tudósítónktól —

Budapest, decz. 14.

I. nap.

Az országos színészi congressus délután Ribáry József elnöklote alatt folytatott tanácskozást az igazgató-ág jelentését tárgyalva. Ezt megelőzőleg azonban tudomásul vette a) a belügyminiszter leiratát, melyben a szini kerületi rendszereket egyelőre megszünteti, b) a pénzügyminiszter körrendeletét, melylyel megengedi, hogy a színházi bélyegek fejében 10, illetve 5 forint általán fizetessék a színigazgatók által. A közgyűlés Timko inditványára a pénzügyminiszternek köszönetet szavazott.

Attérve az igazgató tanács jelentésére, mindenekelőtt Vizváry Gyula zokon vette a jelentés ama passzusát, mely azt mondja, hogy most már tisztességes családok tagjai s műveit ifjak lépnek a szini pályára. A kifejezésben szölo azt látja, hogy tehát a régi színészek nem voltak tisztességes család fiaí s eem voltak művelt emberek. A kifejezést visszautasítja. Ribáry kijelenti, hogy ez a körülmény kékreülne a figyelmét. Meg van győződve különben, hogy a dolog mindenesetre nem úgy volt érve mint ott írva van. A tévedés jegyzőkönyvileg rectificálatni fog. (Helyeslés). Timko a számadási kimutatás azon pontjához tesz megjegyzést, a melyben a színészekről levont bírság-pénzek és nyudij részletek foglaltatnak és azt

Egy pillanatig megfordult ugyan a fiatal gavallér elméjében az a gondolat: „Hátha nőül venné a kicsiké?” A szanakozás és elárnyulás ama pillanatában történt ez, midő a Dunaparton a vízből kihuzott szerencsétlen leányt meglátta. De oly ostoba gondolat volt az, hogy sietést ki-erni fejből.

Hogyan? Csak nem akarja, hogy az a részeges kőműves legyen az apósa és az az asszony, ki az udvart seprí s csiznát tisztít a lakóknak, anyósa? Gyönyörű rokon-ág volna! Kélgne a szeme miattok. S hogy merné társaságba vezetni nejét? Hogy merné vele csak az utcára is kilépni?

Nem; ilyen örülségről álmodni sem lehet. És mégis... isten tudja, mit akar mégis? Halántékaira nyomja két kezét. Tán e pillanatban azt sem bánta, ha összeroppantná fejét; ugy égeit ott bent valami.

Csak most éri igazán, hogy mily nagyon szereti azt a lányt. Százszor, ezerszer is susogja nevét, mialatt föl-alá jár ott az alsó Dunaparton, hogy a folyó felől jövő hűs szél érintse a forró homlokát.

Sokáig jár ott, már esteledni kezd, ott-hon talán várja már a leányka. Szilaj föllobbanás, habozás, küzdés, kétségbeesés szállja meg erre a gondolatra Bélát. Nehéz harcot kell vívnia szenvedélyével s a harcz hasonlít a mesebeli hétéfű sárkánnyal vívott harczhoz: ha levájják egy fejt, másik nő helyébe.

mondja, hogy a színigazgatók azokat nem küldték be. Szölo ezt hiszi, hogy ez sikkasztás. Végül inditványozza, hogy az illető igazgatóknak egy havi halasztás engedessék s ha ez idő alatt a tartozást meg nem fizetik, ellenük törvényes eljárás inditassék. Feleki Miklós a lelelők teljes garantiát biztosítandó, s hivalkozással az alapszabályokra kimondatni szeretné, hogy a mely igazgató a most megállapított határidő alatt köteleességének nem felel meg, antnak concessioja el fog vonatni. A kérdés fölöt hosszú vita fejlődött ki. A közgyűlés végül abban állapodott meg, hogy a közp. igazgató tanács felhatalmazatik, miké a kö-edelmező igazgatókat kötelezettségeik teljesítésére bizonyos határ idő alatt hívja föl; s ha ennek eleget nem tennének, az igazgató tanács ellenök bünyádi eljárást inditson meg.

Ribáry József elnök bejelenti ezután, hogy az alapszabályok értelmében az igazgató tanács 1/3- ad része kilép. A kilépők névora a következő: Bercsenyi Béla, Tamásy József, Várady Antal, Komócsy József, Egressy Akos, Balázs Sándor, Egri Kálmán, Krasznay Mihály, Havranek József, Temesvári Lajos, Geröfy Andor, id. Szilágyi Béla, Miklóssy Gyula, Kerecsány Ignác; s továbbá bejelenti elnök, hogy Kápolnay János és Szatmáry Árpád, a közp. igazg. tanács tagjai lemondottak, ezek helyett is választást kell eszközölni. A választás megejtésére holnak d. u. tüzetelt ki. Következett a színész-egyesület és a nyudij intézet együttes szervezetének általános tárgyalása. — Timko b javaslata általánosságban meg fogadja el, mert így az egyiknek mint a másiknak teljesen önálló fejlődését óhajtja. A közgyűlés azonban Buloyovszky, Bartha s elnök hossza-abb indoklása után a javaslat általánosságban a részletes tárgyalás alapjául nagy szavazattöbbséggel elfogadta.

Az ülés este 7 órakor véget ért.

II. nap.

A mai ülés Ribáry József elnöklote alatt folytatta a központi igazgatóság javaslatainak tárgyalását. Kezdte „a központi iroda” tételénél s itt Benedek azt inditványozta, hogy az iroda tisztviselőit ne az igazgató tanács, hanem a közgyűlés válassza. Az elnök végia javaslataot.

Most zajos jelenet következett. Miklóssy Gyula a vidéki színészek által felkérte s megbizva szölo fel s kijelenti, hogy a jelenlegi igazgató tanács nem bírja a közbizalmat s így felkéri a tanácsot, hogy ne csak 1/3- ad része lépjen ki, hanem az egész tanács mondjon le, hogy az egész igazgató tanács újból alakittassék. A kimondott szó nagy visszhangot nyert; szünni nagy akaró eljenzés követte a szölo szavait.

Buloyovszky Gyula mint az igazgató tanács tagja e vádra kijelenti, hogy ő lemond. Ribáry József elnök sérelmesnek tartja e nem várt inditványt, s az abban fekvő megámadás; ő nem tudja, miként s miért valódoitak a tanács, ha van valaki, aki ellen vád emelhető, nevezze meg azt a congressus. (Zajos felkiáltások, megnevezhetjük) Zajos vita után a közgyűlés Brankovics inditványára kimondta, hogy az igazgatótanács tagjai e tárgyban értekezzenek még ma, addig pedig folytatja a tárgyalást. A jelentkezett szölokok egy része az iroda mellett nyilatkozott, míg másik megbizók nevében kijelentették, hogy nekik iroda nem kell.

Szavaztak s a nagy többség az iroda szükségességét mondta ki. Ezután a részletek következtek.

Törvénykezési csarnok.

Gyilkosság a „Pavillon” kaszárnya mellett.

DEBRECZEN, decz. 15.

Tegnapi ama rablógylkossági bünyű tárgyalatott, melynek színhelye f. évi aug. hó 3-ának éjjelén a Dobozi temetőnél az u. n. „Pavillon” volt. — Elnök volt Szögyényi szavazó bírák Mocsy és Lánczky a jegyzőkönyvet Sárvár y vezette. A vádat Szabó Gábor kir. alügyész, a védelmet ügyvéd Dr. Örvös Lajos képviselte.

— Iszad van, fiatal barátom, legjobb az elől megszölni. — Csermelyi Pali bátyánk sem adhatta bőlebbé tanácsot. Szégyen a futás, de hasznos. 9 órakor indul a vonat, hajnalra otthon lesz Béla szüleinél falun. A fölkelő nap már az apai házban fog reá mosolyogni.

A váró-terem lampái egy izgatottságtól sápadt arcot világítanak meg; a ki csak belép, mind megütözköve tekint a fiatal emberre, ki egy sarokba húzódik, komoran harapdálja ajkait s csak olykor olykor emelve föl csillogó szemét.

Végre csöngetnek, az utasok beszállnak; mindenki félrühözök a gyanus külsejű embertől; egyedül marad ez egy coupéban.

Egy óreg pap fejt csövélja.

— Mégsem kellett volna azt a fiatal embert egészen magányosan hagyni, — gondolja — szörnyű kétségbeesettnek látszott. Hát ha valami szerencsétlenség történik útközben? A mult héten is olvastuk az újságban, hogy egy ember agyonlötte magát a vasuton.

Hogy micsoda gondolatok szállnak át a fiatal ember fején, mialatt a vonat dübörögtve tovább nyargal az éjben, azt ne kutassuk: talán magunk is megijedtünk volna azoktól, nemcsak az az óreg tisztelendő ur.

De akármily gonddatok voltak is azok, a sötét éjjel eltűntek s a hasadó hajnal már nem találta azokat. Az ifjuság elfoglalta régi jogát. Rózsaszínben keit föl a nap. Boldog fedékenység, boldog könnyelműség!

Az eset Szabó Gábor kir. alügyész vádja-vele szerint a következő. Bírő Ferenc és Tóth Sándor f. évi aug. hó 3-án este a még eddig elő nem kerithetett Pethő Istvánnal együtt a végre szövetkeztek, hogy keresni fognak valami embert, kinek pénzüzt elvegyék. Ezen czéllal elindulva, a Dobozi temetőnél a pékház előtt, Farkas János h-nánási illetőségű napszámot alava találták, azt kikobozták, s midőn erre fölébredt volna, Bírő Ferenc a nála volt bottal úgy föbe vágta, hogy az azonnal a földre hanyatlott s leszédült, ekkor 2 frtot tartalmazó tárczáját elrabolták, s a pénzen megosztottak. A bonczjegyeöknyv s az arra alapított orvosi szakértői véleményből kitűnik hogy Farkas Jánosnak másnapra bekövetkezett halálát a fejére tett ütések okozták.

Dr. Örvös Lajos védő előadja, hogy elsőrendű vádlott Bírő Ferenc, önvalomása szerint, nem egyezett meg előlegesen az elkövetett bűntett iránt, hanem társaival csak ártatlan szerelmi kalandra indult el minélfogva közreműködése csak véletlen levén, az reá nézve bünszöveget nem képez. — Tény, hogy Farkas Jánost Pethő kobozta ki, s amaz Bírő Ferenc nem saját ösztönéből, hanem csak Pethő parancsa folytán öttöte meg. A Pethő által gyakorolt ezen szellemi behatás annál hatályosabb volt Bírő Ferenczre, mert ez a meghagyás teljesítése alal nagyobb veszélyt, i. azt akarta kikerülni, hogy Pethő — miként különben fenyegetőzött — a kezében levő késsel Farkas Jánost leszurja. — Mindkétrendű vádlott vallomásaival beigazolt tény, hogy Bírő Farkast csak egyszer öttöte meg, s azután elfutott, viszont az orvosi vélemény szerint kétségtelen, hogy Farkasra több ütés méretett, s csak ezen több ütés összhatása folytán halt meg Farkas, s pedig nem is a tett éjjelén, hanem csak az ezt követő napon. Ebből következik, hogy Bírón kívül más is öttöte Farkast, s ezzel szemben kétes, valjon Bírő első ütése — miután Farkas másnap reggel még élve találtatott — képezhetett-e súlyos testi sértést. Nem tekintetve tehát bebizonyítottunk a btkv. 349 §-ának 2. pontjában foglalt azon eset, hogy a rablással első r. vádlott súlyos testi sértést is követett el, az ugyanott arra szabott nagyfoku büntetés mellőzéseével, csak a 344 §-ban körülírt egyszerű rablási bűntett, s a 348 §-ban arra vonatkozó büntetési tétel — az enyhítő körülmények figyelembe vétele mellett állapítható meg.

Másodrendű vádlott Tóth Sándor illetve egy tekintet ezen még valóságos gyermeke meggyöz bennünket, törvényünk 16. szben helyes intézkedéséről, hogy életkoruk 12. évét be nem töltött egyének számára kivátságos helyzetet biztosított azért, mert cselekményük bünyűségének felismerési képessége iránt alapos kétfelyt támasztott. Másod r. vádlott ugyan ezen életkor mádem egy évvel meghaladván ridég szempontból véve a törvény paragrafusának véde-zárnya alatt biztos m-nhelyet nem talál. Mégis ha figyelembe vesszük a törvény által enyhébb intézkedésének alapul elfogadott azon megismerést, hogy a fiatalabb kornak 16 év körül, szellemileg még fejletlenek, bennök tulajdonom az önző vágyódás, s ellenök az, hogy nem törődve a jövővel, cselekedők következményeit sem bírják áltálni, hogy ép a szellemi érettség me hiányánál fogva bünyű tettek a törvény intencioj szerint be nem számítható, s végül ha figyelembe vesszük, hogy ezen intézkedésnél meg kellett a törvénynek egy bizonyos kort mint maximumot határozni, mely azonban az emberek végülküli különfeleségénél fogva föltétlenül mely nem alapítható; ugy lehetetlen, miszerint ezen csekély kórkülönbségnél fogva a törvény intencioja és malasztja 2-or. vádotra nézve is ki ne terjesztessék.

Ha áll 2 or. vádlottnak a végtárgyaláson tett azon előadása, hogy ő mi rosszat sem gyanitva, kulogott társai után, ugy őt e bünyűgyben a leucsekélyebb felelőség sem terheli De ha birt is annak tudatával, hogy cimborái kikkel együtt volt, valakit meglopni akarnak, abban, hogy töltük mindjárt el nem vált, még korántsem fedezhető fel, bünyű tervüköz való hozzájárulási szándéka, mivel nemcsak hogy

tartott a kezében rezenbe séges volt tánoagat zottságot séges e annak idájára zottság tagjai a tina a Lda közön gyar C Sz e p e keresked F e i s c sága rész Kálmán t keresked Imre min raktár f kő z e l e k e z t

Ló, agár, vig cimborák, régi gyermek-kori pajtasok, rokonok, a szülői ház, az úde falusi levegő, anyja nyájas mosolya, apja büszkesége, a társas kör gondolkozásmódja, melyben mozgott, minden, minden hozzájárult, hogy b gyógyítsa a szív sebéit. Szép lányok itt is voltak, úde arcok, büszke lelkék, tüzes szemek. Pár hónap múlva Levente Béla szögyelte, hogy volt oly pillanat, mikor el tudott magáról fejtkezni.

Igazán borzasztó volt elgondolni, hogy talán még feleségül is vehette volna azt a házmesterleányt, ha tovább ott marad akkor!

Most már ezen a veszélyen túl esett, s nagyon meg volt elégedve magával, hogy oly nagylelkűen és nemesen viselte magát a szegény kis leány iránt.

Sohasem jutott eszébe, mennyi fájdalmat okozhatott bucu nélkül történt elutasása annak a leánynak, mennyi keserű könnyet facsart ki szeméből, mennyi gyötrelmes éjen át ütöte el töle az álmot, mennyi édes ábrándot hamvasztott el örökre, mennyi gyöngéd érzést fagyasztott meg s mily sivárrá tett egész életet.

De ha valaki ezt elmondja, szörnyen csodálkozott volna a mi erényes fiatal barátunk s hasztalan mendemondánál egyéneknem is tarthatna volna, mert hiszen alig telt be egy év s a kis Lizike férjhez ment Pirók urhoz és az egész házban irigylük a szerencséjét.

let 1881. helyiségbe sak bajt... évi decz. nagy tar. T. sendő ti... játéka ir zónségün latni az zén törté estélyt a közönség

rögtön hozzá nem fogtak a véghez, hanem mert kétséges is volt, hogy fogják-e találni embert, akinek pénz e lenne, ki fogják-e azt tényleg fosztani, s mert a dolog természetében fekszik az együttlét vonzás erejével és a társaságban való maradás iránti hajlammal szemben az elválásra való elhatározás nehézsége.

De dacára annak, hogy 2-od. vádlott társával elment, maga a bűntett el nem követte, amennyiben ő a rablás lényegéhez fogalmilag meg kívánta egy cselekvényt sem, azaz sem a pénz elvételét, sem az erőszakot nem vitte véghez, s így tettesnek bizonyára nem mondható. — De szorosan véve bűnségének sem tekinthető. Bűnségét ugyanis törvényünk értelmében az, ki a bűncselekmény elkövetését bármilyen physical vagy értelmi tevékenységgel szándékosan előmozdítja vagy könnyíti. A bűnségely fogalmához tehát szükséges 1-ór jogellenes akarat, 2-ór a bűntettes tevékenységének valóságos hatályosítása. Az első kellek, vagyis a bűnségely alanyi tényállásának, másodrendű vádlott pusztán együttmenetelle folytán meg nem állapítható. Még kevésbé állapítható meg a bűnségely tárgyi állásának, mert physicalilag nem könnyítette a bűntett elkövetését, amennyiben ő hozzá sem nyult Farkasához. Értelmileg pedig szintén nem mert Pethő nemcsak hogy nem volt szándékában ingatag s így megszűrdítésre sem szorult, hanem tekintettel 2-od. vádlott fiatal korára s szerfölött gyöngé s törpe testalkatára, a legcsekélyebb szellemi behatást, bátorítást sem gyakorolhatta jelenléte által társai elhatározására.

Fölteve azonban, hogy Tóth Sándornak volt szándékában más pénzt ellopni, s ez alapon, valamit azért, mert társaitól vissza nem maradt, cselekedete büntetésességgel lenne minősíthető, még ez esetben is csak azon tétért felelős melyhez tudva és akarva hozzájárult, de tekintettel arra, hogy szándéka a pénz ellopásánál többre semmiképp sem irányulhatott — nem lehet neki betudni a rablás súlyosabb büntetését, amivé közreműködése a többiek túllépése folytán fajult, miután a btkv. 73. §-a világosan rendel, hogy ha a tettes súlyosabb büntetés alá eső cselekményt követett el, mint amelyhez a bűnség hozzájárult, a súlyosabb beszámítás cselekmény a büntetését nem terhel; másodrendű vádlott e szerint csak a enyhítés körülményében, s tekintettel a lopott pénz mennyiségére, csak a lopás vétségében mondható büntetésre. Végül kéri védő a btkv. 72. §-ának figyelembevételét mely szerint a bűnség enyhébben büntetendő, a tettesnél, s enyhítő körülményként vádlottnak már gyermekkorában történt elárvasodását emeli ki, minek folytán nevelése elhanyagoltatván, neki beszámíthatatlan önhibáján kívül vegyült rossz társaságba.

Előrendű vádlott 10 évi, — másodrendű vádlott 2 évi fegyházra ítéltettek el.

A királyi ügyész és vádlottak feleb beznek.

Napi hírek.

Lapunk tárcza-rovataban újévkor Wood Henry „Elster balgassága“ című híres regényének közlését kezdjék meg. A regényt lapunk számára az angol eredetiből T. M. né urhölgy fordította. — Tárczáknak nagyobb tért fogunk engedni s így olvasó közönségünk igényeihez képest a regény mellett önálló s gyakran a napi eseményekkel foglalkozó tárczákat is fogunk közölni.

Közraktár Debreczenben. A tegnapi tartott városi gazdasági bizottság ülésén Debreczenben egy közraktár felállításának szükség volt mondatatt ki, mely a város részéről támogatásban részesül. A gyűlés 12 tagú bizottságot küldött ki a végből, hogy ez a szükséges előleges lépéseket megtégye, s erről annak idején jelentést tegyen. A kiküldött bizottság elnöke Csáky Gergely tanácsnok, tagjai a kereskedelmi kamara részéről Sesztin a Lajos és dr. Király Ferenc; a gazdasági közönség részéről Dalmy László és Magyar Gábor; az „Ltván“ gőzmalom részéről Szepessy Gusztáv igazgató; a terménykereskedők részéről: Berger Henrik és Feischl Károly; a város jogügyi bizottsága részéről Nemes Kálmán és Medve Kálmán továbbá Holländer Gyula mint a kereskedelmi bank igazgatója és Fráter Imre mint a terménycsarnok elnöke. A közraktár felállítását illető mozgalomról közelebb bővebben is megemlékezünk.

A debreczeni 1848—9-ik honvédegyelet 1881. decz. 18. d. e. 10 órakor a „Zenede“ helyiségben közgyűlést tart, melyre a bajtársak bajtársi szívesseggel meghívatnak.

A debreczeni korcsolyázó egyesület 1881. évi decz. hó 18-án d. e. 10 órakor a város háza nagy tanácstermében rendkívüli közgyűlést tart. Tárgya: Elnök és esetleg a megüresendő tisztségek betöltése.

Krecsányiné asszony holnapi jutalmát iránt rendkívüli érdeklődés látszik közönségünk részéről, legalább ezt látszik mutatni az a körülmény, hogy már több előjegyzés történt. A szintén holnap tartandó táncgyűlést azt hiszik, hogy nem zavarja meg a közönséget, mert az estélyen résztvevők bi-

zonyonai előbb színházba jönnek el s csak innen kocsiznak a Koronába. A holnapi előadásra ma este is lehet a színházi pénztárnál ülőhelyekre előjegyezteni.

Színházunk tűzbiztonságának megvizsgálására kiküldött bizottság tegnap bevezette munkálatait, s most jelentést fog tenni a vizsgálat eredményéről a városi tanácsnak. A bizottság többek között kimondta a következők szükségességeit. Egy vasfüggöny fog leállítani. A karzati lejárót és folyosókat összekötő ajtókat nyitva tartatnak, a folyosókon az az előadás tartama alatt gyertyák gyújtatnak meg, a támlásszéki bejárónál a 139 és 158 számú ülőhelyek eltávolítottak, a színház folyosóinak légszuszogatója külön választatik, s ez csak is a süllyedőben levő gásmeterrel zárható el, melynek kulcsa a tűzoltó őrsparancnoknál áll, és végül hogy a színház, a rendőrség és tűzoltó laknyával távirat jelzével összeköttetésbe hozatik.

A debreczeni kereskedelmi tanítózet tómbola-estélyen kisor-olándó nyeregműtárgyak Szepessy és Kerekes, Zádor Lajos, Rott S., Béké László, ifj. Csáthy Károly czégek kirakataiban szemléltetők, s a rendezőség ízelést és ádózatokészítést egyaránt hirdetik. Egyébiránt a kiállított s valóban értékes műtárgyak nem képeznek meg teljes egészét: a sorozat még folytatásán növekszik; naponként újabb és szebbé szebb ajándék tárgyak érkeznek, ugyanígy, hogy remélhető, miszerint minden 3-ik tómbola-jegyen nyerne kell, dacára, hogy az eddigelő kibocsátottak mind elkelték s a rendezőség újabbakat volt kénytelen utárendelni.

A levelező közönség figyelmébe. Az egyetemes postaezgyesület tagjai által elfogadott határozat következtében, 1882. évi január hó 1-én bármilyen, akár közönséges, akár ajánlott levelezés, mely hiányos vagy téves czime miatt ennek kiegészítése vagy helyesbítése végett a földönknak visszaküldetik, — midőn kiegészített vagy helyesbített czimmel ismét a postának visszaadatik: nem utánkülözt levelezésnek, hanem új küldeménynek tekintetik, s ennél fogva új díjazásnak is lesz alávetve.

Hymen. B.-bözörményi körorvos Scholaszter János, kedden délután 4 órakor tartá esküvőjét, Péchy Ernesztina kisaszonnyal, Péchy Károly cs. k. ezredorvos kedves művelt leányával. Tanukul báró Dörö József, biharmegye főispánja és Froelich Ernő százados szerepeltek. — Boldogságot kívánunk a frigyre.

Nagyváradai journaliztika. A Laszky Ármán által Hegyesi Mártonnal szemben követett méltánytalan eljárás a helyi sajtó dolgok társai által egyhangulag helytelenítve lett. Soha határozat, ilyen egyértelműleg nem jött létre hírlapírók között Nagyváradon. — Ez értelemben Nagyváradon elhatározott, miként a helyi sajtó munkásai jövőre nézve a közös jó viszony és kollegialitás fenntartására gyakrabban fognak összejöveteleket rendezni, melyen egy a hírlapírókat, mint a helyi közérdeket illető ügyek fogják a megbeszélés tárgyát képezni. Az ilyen összejöveteleket már pár nap múlva fog megtartatni.

A dohánzás hatása a fogakra. A nagybritannai odontologiai társulat legutóbbi gyűlésén dr. Hupburn felolvasást tartott a dohánzás hatásáról a fogakra, s tanulmányai eredményét a következőkben foglalta össze: A nikotinnak a fogakra határozottan jótékony hatása van. A szája szivott füst a fogakon eltörölhetetlen nyomokat hagy maga után hátra, de edzi az idegeket, s csökkenti a fogak érzékenységet. A fogfájás ellen is hasznos. Innen van, hogy a matrók, kiknek a pipa örökké szájukban füstölög, sohasem szenvednek fogfájásban.

A bécsi színházéges Szegeden. Szegedről írják: A bécsi nagy katasztrófa a szegedi köztörvényhatóságot is erőlyes lépésre serkentette. Az e hó 11-én tartott közgyűlésben. Dr. Arany Károly biz. tag indítványa folytán egy bizottságot küldött ki, melynek feladata leendő ottani ideiglenes színház-épület — mely biztonság tekintetében kissé gyanus hírből áll — alpo-an megvizsgálói és annak állapotának s az e tekintetben fogantatosítandó intézkedésekéről részletes jelentést tenni. A bizottság ez eljárásától függ immár, vajjon folytassanak-e továbbra is a színházégek a régi, rozszant s a legfőbb mértékben tűzveszélyes épületben, s a mi ezzel egyértelmű, a szegedi színházlátogató közönség továbbra is kitérte-e egyrészt az agyonütés, másrészt pedig az összerúszeltetés permanens veszélyének, vagy pedig ez épület — a mit már rég megérdemelte volna — végleg bezárássá-e. Az ottani közönség megnyugtató tekintetéből a szegedi köztörvényhatóság fenti intézkedését csak helyesléssel fogadhatjuk.

Viszontlátás. A temesvári „Délm. Lapok“ írja: Tegnap este egy koros asszony váratkozott Bécsben lakó vejére és leányára a józsefkülvárosi pályaudvaron, kik a legközelebbi vonattal voltak megérkezendők. A váróteremben beszélgetni kezdett egy uri emberrel, ki elmondta neki a bécsi szerencsétlenséget. A vonat berobog a pályaudvarra, a vő belép a váróterembe, de — neje nincs oldalán. Az asszony erre velőtrözött sikoltással összerogyott. Később magához tért, s veje könyökét közt beszélte el, hogy neje a színházégesnél odaveszett.

A Vincze Lajos kávéházában ma ifj. Boka Samu zenekara közreműködése mellett thea-estély rendeztetik.

Színházak égése. A bécsi Ring-színház égéséhez hasonló mérvű szerencsétlenség az újabb időben nem fordult elő. A karlsruhei színházban, mely 1847-ben égett le, 104 ember vesztette el életét. Az angol Surrey-szín-

ház 1865-ben nappal égett le s nem történt szerencsétlenség. De a tűz oly rohamosan terjedt, hogy ha a színház telve lett volna közönséggel, alig menekült volna meg valaki. A nizzai színházban 62 ember vesztette el életét, hogy ha a színház telve lett volna közönséggel, alig menekült volna meg valaki. A mult században előfordult színházégek között azonban van egy, mely az elvesztett emberélet száma tekintetében a Ringszínházban történt szerencsétlenséggel párhuzamba tehető. A saragosai színház 1778-ban égett le és ott 600 ember égett vagy fuladt meg. Az újabb időben csupán egy templom égése volt az, mely oly irtózatossal emberélet áldozatot követelt, minőre nem volt és alig lesz példa az emberiség történetében. A santjagói La Campana templom 1863-ban égett le. A tűz akkor ütött ki, midőn a templom zsufolva volt közönséggel, mert az Immaculata conceptio alkalmával isteni tisztelet tartatott. A templom belül rendkívül fényesen volt szőnyegekkel és szövetekkel díszítve. Mindez majdnem egyszerre meggyult és Chili fővárosa közönségének színe tava, majdnem valamennyi fiatal nő, összesen 2000 ember a templomban hamuává égett.

Amerika igazságszolgáltatás. A durandi fogházban november 19-én kísértékbe a sokszoros gyilkosság és rablás miatt üldözött Maxwell Edét. Két napra rá egy dühöngő tömeg körülvette Maxwelt a fogház rdvarán és „stande pede“ felkasztották. Miután egy fél órát függött, levágták és a fogház hivatalnok következőkben vette jegyzőkönyvbe az esetet: „Maxwell Edé a fogház lépcsőjéről lezuhant és nyakat szegvén, — meghalt“. Arra persze senki sem gondolt, hogy az önkéntes hóhérokat megbüntessék. Vermontban meg egy asszonyt halálra és 16 havi fogházra ítétek. A fogház büntetés 1883 márczius 30-án telik le, s akkor fel fogják akasztani.

Sardou — plagiator. Sardout már több ízben érte a plagiator vádja. Legújabb színműve „Odette“ most újból alkalmat ad e vádra. Az összes olasz lapokban most egy „Ectus“ aláírással ellátott levél foglaltatik, mely azt akarja bebizonyítani, hogy Sardou „Odette“-je Giacomelli „Colpa vendica la Colpa“ című drámájának egyszerű plagiatuma. Ez állítást bebizonyítására Ectus bizonyítja, hogy Giacomelli drámájában, — miként Sardouban a nő elhagyja férjét s szeretőjével él, a ki professzionnal kártyás. Az elhagyott férj leányát abban a hitben neveli, hogy anyja vízbe fullt. A férj és hitlen neje még egyszer találkoznak s miként Odetteben, az olasz drámában hatalmas jelenet következik, melyben az idegen és anyjának barátjára gyanánt lép leánya elé. Az Odette befejezésével is meg egyezik Giacomelli darabja, mert a bűnös nő, csak hogy leánya boldogságát ne sújtsa, a hűlámok közt keresi halálát. A különbség a két darab közt arra szorítkozik, hogy Giacomelli Odettejét Sarahnak hívják, s hogy férjével nem Nizzában, hanem Londonban találkozik. Szóval Sardou és Giacomelli véletlenül egy darabot írtak, sőt Ectus azt is bebizonyítja, hogy Sardou egész dialogusokat vett át olasz collegája darabjából.

Időjárás december 14.

Európában: A nagy légnymás (775—776) a kontinens északi részéből kiterjed annak többi tájaira is (765—766). Az idő mérsékelt szelekkel, általában boros, kevés csapadékkal. A hőmérséklet változása csekély.

Hazánkban: Többnyire északi és keleti mérsékelt szelek mellett a hőmérséklet valamint a légnymás is felebb szálltak. Az idő kevés kivétellel északioldalon többnyire boros; alig egy pár helyen kevés csapadékkal (esővel). Az e hó 6-án előrejelzett idő változó jellegével s részben csapadéka hejlandó voltával végehez közeledik s boruló jellegű öltve, rövid időn enyhébb s csapadéka általában hajlandóbb lesz.

Kilátás a jövő időre: Hazánkban. Általában boros időt várhatni, helyenkint csapadékokkal.

Közgazdaság.

Kőbányai sertésüzlet. A sertéskereskedelmi csarnok távirati jelentése. — decz. 14.

Az üzlet élénk. Magyar öreg nehéz 57 1/2 kr, fiatal nehéz 59 1/2, — 60 kr, közép 58—59 1/2 kr, szedett közép 55—56 1/2, könnyű 53—55 1/2, romániai bakonyi nehéz 61, átmeneti, közép 57—58 kr, átmeneti, könnyű 56 1/2—57, átmeneti, eredeti nehéz 53—54, átmeneti, könnyű 51—53, átmeneti, szerbiai közép 58—59, átmeneti, könnyű 55—57, átmeneti.

A budapesti terménycsarnok távsüggönye.

Budapest, decz. 13. A mai gabonaüzletben az irányzat nem változott. A készáruüzletben búzát mérsékelt kinnáltak, vételkudv sem mutatkozott s ekképen a forgalom alig rugott többre 8000 mmázsánál, mely mennyiség változatlan áron kelt el. Legmagasabb ár gyanánt fizettetett 77 k. tiszavidéki búzáért 12.70 frt, — legkisebb ár gyanánt pedig 73 k. északmagyarországi búzáért 11.30 frt.

Hivatalosan jegyeztetett: Szokványbuzatavasra 12.25—12.80. — Bálnási tengeri május—juniusra 1882. 7.10—7.12. Szokvány zab tavaszra 8.15—8.20.

Legújabb.

A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti táviratai.

(A Magyar távirati iroda eredeti süggönyei)

Budapest, decz. 15. (Érk. d. u. 2 ó.) A képviselőház mai ülésében elnök bemutatja Pécs város felterjesztését, melyben a hadsereg szellemének javítását és a katonaság és polgárság közti villongások megszüntetését kérelmezi, továbbá Ugron Gábor levelét, melyben előadja, hogy a kir. curia mentelmi jogát megsértette, kéri annak orvoslását. A kikészítési forgalom szabályozásáról szóló törvényjavaslat végleg megszavaztatik. Rövid vita után a törvények kihirdetéséről Magyarországon és a törvények kihirdetéséről Horvát-Szlavonországokban szóló törvényjavaslatok elfogadgatnak. A pénzügyminiszter jelentése a zágrábi földrengést szenvedettek részére felvett kölcsönről, tudomásul vétetik és a felmentés megadatik. Steinacker Ödön interpellálja a pénzügyminisztert a fogyasztási törvény alkalmazásáról.

Budapest, decz. 15. (Érk. d. u. 2 ó.) A miniszterelnök, mint belügyminiszter valamennyi törvényhatósághoz körrendeletet intézett az újévi köszöntések megváltása tárgyában.

Gödöllő, decz. 15. (Érk. d. u. 2 ó.) A Ringszínház áldozatait ma a kir. udvarnál gyászmeze tartatott.

Ujvidék, decz. 15. (Érk. d. u. 2 ó.) Stojkovic megválasztása patriarchává nem hagyott helyben.

Bécs, decz. 15. (Érk. d. u. 2 ó.) A trónörökösör megátogatoga a központi temetőt s a közös sírnál imát mondtak. Az olasz királypár 8000, a nykövetség 4000 frankot adományoztak.

Berlin, decz. 15. (Érk. d. u. 2 ó.) Az osztrák-magyar egyeslet 30,000 márkát gyűjtött.

Konstantinápoly, decz. 14. A Pol. Corr.-nak jelentik: a bolgár diplomatai ügynök Balabanov Sophiába utazott, a diplomatai ügynokség titkára Gesor pedig hosszabb szabadságot kapott kormányától; Bulgária diplomatai képviselője a portánál ezáltal tényleg megszűnt. Az érintkezés e megszakítása mindaddig fog tartani, míg a porta a levelezési kérdésben nem enged.

Bécs, decz. 15. A Pol. Corr. hirszerint Konstantinápolyban nagy az izgatottság az európai diplomaták közt a porta újabb kísérlete miatt, mely szerint a fennálló szerződéseket mellőzve, körlevelében arra utasította a tartományok kormányzóit, a porta, hogy a külföldiek közt felmerülő perek elintézését is utasítsák a török bíróságok elé.

DEBRECZENI SZINNAZ.

Bérlet Pente, decz. 16. szünet.

Krecsányiné Kiss Veron jutalmára

Váljunk el vigjáték 3 felvonásban.

Vasuti személyvonatok menetrende.

Indulás:

Budapestre, Cseleltre Nagyváradra:

délután 12 óra 36 perczkor.

este 9 — —

Nyíregyházára, Miskolcra,

reggel 7 óra 57

d. u. 8 — 25 perczkor.

este 9 — 20 —

Szatmárra, Kirdlyháza:

reggel 4 ó 10 perczkor

délután 4 — 24 —

Érkezés:

Budapestre, Nagyváradra

reggel 3 óra 45 perczkor.

d. u. 3 — 1 —

Miskolcra, Nyíregyházáról:

reggel 9 óra 09 perczkor.

d. u. 12 — 21 perczkor.

este 8 — 12 perczkor.

Szatmárról, Kirdlyhásról:

délben 11 óra 54 perczkor

este 8 — 07 —

Felelős szerkesztő: Vörtesi Arnold. Főmunkatárs: Karczag Vilmos. Kiadó: Kuttai Imra.

Tschinkel

A monarchiában
elismert legjobb
gyártmány.

Gyárak:
Bécs és Schönfeld.

Alapítottott
1806 ban.

Takarék-kávéja.

Alsó-Ausztriai iparkiallitás

ELÖSMERŐ OKLEVEL

Bécs
1880

Gyárak:
Lobositz, Laibach.

Minden világkiállitáson
kitüntettet.

Legfinomabb minőség.

Törvényesen védve.

T. cz.
Takarék-kávé, mely finom kék csomagokban a fenti képpel van ellátva, saját találmányunk és a legjobb a mi a potkáké terén eddig felfedeztetett.
A kávé szép barna színe, kellemes szaga, valamint rendkívüli jóságá által minden háziasszonynak legmelegebben ajánlható.
Ezen kávé megmarad eredeti minőségében és nem tömörülgye, erős és egészséges italt ad, és vegyítve az arabiai kávéfajokhoz, ezektől elveszi a felizgató erőt. Különösen pedig jelentékeny megtakarítást nyújt azért, hogy a kávéból csak felannyit szabad befözni, mint a rendes cichorából.
Gyártmányunk minőségét az idén is vizsgálat alá vette az alsó-ausztriai iparkiallitás, a mely részről újból a legtegyesebb előismerésben részesült.
A kiállitók közül mi egyedül kaptuk az első díjat, mely a „tápszerek” csoportjában ki lett osztva.
Ezen **takarék-kávé** minden fűszerkereskedőben kapható.
Takarék-kávé védjegye törvényesen meg van védve és óva intünk hamisításoktól.

Teljes tisztelettel
TSCHINKEL ÁGOST és fiai.

Alkalmi árleszállítás.

Az előhaladott évadot tekintve

**NŐI- és GYERMEK-KALAP RAKTÁRAMAT
uj évig**

tetemesen leszállított árak mellett

árusítom el, mely pár hétig tartó kiváló alkalmat szép és divatos kalapok rendkívül olcsó árakon vételére, tisztelettel ajánlom a t. közönség becses figyelmébe.

Ösv. HIRSCHL JULIA,
divatárúsnő.
Debreczen, kistemplom-bazár 7. szám.

Veterianus gyártmányok

**Kwizda Ferencz János cs. kir. udvari szállító
Korneuburgban.**

Ó felsége az angol királyné és a német császár Poroszország királya istál lóban, valamint más magas személyiségek által is rendkívüli sikerrel alkalmaztatott; az osztrák magyar birodalom és az olasz állam egész kiterjedésén kizárólagos szabadalommal felruházott, ovábbá a londoni, párisi, bécsi, hamburgi és müncheni díszéremmel kitüntettet.

Cs. kir. koncentrált korneuburgi marha-por lovak, szarvasmarhák és juhok számára; sok évi tapasztalat nyomán hasznos szer mirigy, kólika, étvágyhiány, vérteljes ellen, a tej javítására és általában a légzési- és emésztési szervek minden baja ellen.

Cs. k. szab. Restitutio-szer lovaknak. Külső bajok, görcs, rheuma, a végtagok rendes helyéből való kitérés, dugulás, idegbaj, váll-, keresztcsont mellcsont, meredtég, végtag gyengülés stb. baj ellen, 1 üveg 1 frt 40 kr.

Cs. k. szab. Desinfectio-por. A kártékony lég megsemmisítésére istállóban, csatornában, árnyékszekékben stb. Más ilyenmű készítmények által hátramaradt kellemetlen illat nélkül. 1 csomag 1/2 kiló 15 kr, 1/2 láda, 5 kiló 1 frt 40 kr, egész láda, 10 kiló 2 frt 40 kr.

Valódi minőségben kaphatók Kwizda gyártmányai a következő czégeknél:
Debreczenben: Dr. Rothschnek Emil gyógyszerárában, Csanak József, Geréhy Fülöp, Rickl József üzleteiben. — **Békés Csabán:** B. Biener. — **Deésen:** Nick Ferencz. **N. Váradon:** Janky A., Kiss Sándor. — **Miskolczon:** Dr. Szabó Csáthy István gyógyszerárában, Kiss Jenő, Mohr F., Pasteiner Ferencz, Ujházy Kálmán. — **Nagy Szalontán:** P. dbraczkzy Ferencz gyógyszerárában s M. Wöfel-nel. — **Nyiregyháza:** Szpókö Adolf gyógyszerárában. — **Szolnokon:** Horansky gyógyszeráránál. — **Tokajban** Zako Samunál.

Azonkívül a koronatarományok minden városában és piacán találhatók rak tárai, melyek időnként a vidéki lapok által közzétételnek.
A ki védjegyet egy hamisítótát úgy kimutatja, hogy azt törvényes büntetés alá vethetem 500 forint jutalmat nyer

Kwizda F. J.
cs. kir. udvari szállító.

Fogfájdalmak akármilyen természetűek, hogy ha a fogak akár lyukasok, akár betömötték a hirtelen **indus kiconatok** használatával elháríthatók. E szer utóérhetetlenségével világhírré tett szert és egy családnál sem mellőzendő. Valódi kis üvegekben 35 kraj czárjával. Egyedüli raktár itt Debreczenben **Dr. Rothschnek V. Emil és Mihalovics István** gyógyszerárában.

LILIONESSE
ismert kitűnő szépítőszert, mindenféle bőrtisztítatlanság eltávolítására. Valódi minőségben kapható **Dr. ROTHSCHNEK V. EMIL** czegldutcsi gyógyszerárában Debreczenben.

Debreczen, 1881. nyomatott a kiadó Kutasi Imre könyvnyomdájában.

SZEDLÁK JÓZSEF

tisztelettel jelenti a n. é. közönségnek, hogy a már megérkezett **Őszi és téli szővetek** itteni férfi-szabó üzletében megtekintés és megrendelés végett szolgálatára állanak.
Kész férfi ruha-raktára is saját szabásu és gyártásu **Őszi és téli** öltözékekkel már fel van szerelve, hol is az, a l k u nélküli árak készpénz fizetés mellett számíttatnak.

Van szerencsém tisztelettel tudatni a n. é. közönséggel, hogy kereskedésemet **dus választéku, ujonnan érkezett s igen jutányos áru**

karácsoni és ujévi ajándéku
legalkalmasabb
GYERMEKJÁTÉKOKKAL
rendeztem be.

Egyszersmind van szerencsém tudatni a n. é. közönséggel, hogy nálam tisztán kezelt

ÉRMELLÉKI DIÓSZEGI HEGYI BOR

50 litertől feljebb hordó számra kapható varga-utcán, 2251. számú saját házamnál.

Tisztelettel
Swoboda József,
Piacz utca sárgletén.

345. szám.
ÁRJEGYZÉKE

az „**ISTVÁN**” gőzmalom készítményeinek. Saját raktárában.

Árak ausztriai értékben
Kötelezettség és engedmény nélkül készpénz fizetés mellett.

Zsákkal együtt.

A. Asztali dara nagyszemű	100 kiló	25 60
„ szinte 30 kilos zacskóval	—	—
B. szinte apró szemű	—	—
„ szinte 30 kilos zacskóval	—	—
C. Dara középszertű	—	25 60
„ szinte 30 kilos zacskóval	—	24. —
D. Királyliszt	—	24 60
1. Lángliszt	—	23 80
2. Montliszt	—	23. —
3. Zsemlyeliszt különös	—	22 20
4. —	—	21 40
5. Fehér kenyérliszt 1-ső rendű	—	20 80
6. szinte 2-od	—	19 80
7. Közép kenyérliszt 1-ső	—	19. —
8. szinte 2-od	—	17 60
8 1/2. Barna	—	16 40
8 3/4. —	—	13. —
9. Lángliszt	—	10 60
10. Veres liszt	—	—
11. Finom korpa	zsákkal	5. —
1. —	zsák nélkül.	4 40
2. Durva korpa	zsákkal	4 60
V. —	zsák nélkül.	4. —
K. L. Kétszeres liszt simán őrlve	—	—
R. I. Rozsliszt 1-ső rendű	—	—
R. II. szinte 2-od	—	—
R. III. szinte 3-od	—	—
R. IV. szinte 4-ed	—	—
—	zsák nélkül	—
A. K. Árpakása 00	—	—
—	szinte 0	—
Simán őrlött búzaliszt	zsákkal	—
engedmény nélkül	—	13.20
Ugyanaz zsák nélkül	—	12.60
Debreczen, nov. 1. 1881.	—	—

A zsákok súlytartalma, — teljsuly tisztasulynak véve:
A. B. C. 0—9 számig 25 és 85 kilo.
10 11. 12. — — — 50 „
R. I—III. számig . 75 „
R. IV. — — — — — „
A. K. 00—5 számig — — — „
K. L. — — — — — „

Csalhatatlan óvszer az iszákosság ellen.

Az iszákosság ellen eddigelé használatban levő és teljesen a légből kapott, minden alapot nélkülöző ugynevezett óvszereket sikerült előlírotnak végre kártalanú tenni, a mennyiben egy oly valóban mesés gyógyszerjú szert sikerült feltalálnia, a mely a leghiresebb orvosi celebritások által előismerve, az iszákosság borzasztó szenvedélyét tökéletesen orvosolja, és mely visszadja az illetőt sokat szenvedett családi körének.

Mindennemű felvilágosítások bérmentve és azonnal megadatnak.

Schmidtsdorff G
gyógyszerész,
Berlin, Kastanien Allee 1 sz.

MOLNÁROK
és
gépészek figyelmébe.
Egy teljesen felszerelt jó berendezésű, a legjobb menedékek örvendő

szél- és gőzmalom
kisebbszerű páliokafőző helyiséggel, valamint a hozzátartozó két hold földdel jutányos áron, szabad kézből eladó.
Értekezhetni Debreczenben, péterfa-utca, 816. szám alatti tulajdonossal.

Hirdetmény.

A savóskuti erdőrészen a következő télen vágatandó vargaia cserkérgének eladása felett folyó hó 18-án, azaz vasárnap délelőtt 10 óraker a város házában levő tanácsnoki teremben árverés fogván tartatni, az árverelni szándékozók — de különösen a helybeli timártársulat tagjai — 50 frt bnatpénzzel ellátva, illően meghivatnak.
Debreczen, 1881. decz. 14.

Laky Lajos,
tanácsnok.